

(המשך ממחזור 33)

ובמחבואים, ומשתמשים בשפה מעורבת משלהם, הרי זהו לגבי ההוכחה שאפשר לחיות ביחד. ביתם של אמיל וחיה הוא דוגמה יפהפיה של בית מיוחני שהמודרניזציה הגיעה אליו. יש שם אח גדולה ונרגילות, בצד תמונות מודרניות ומערכת סטריאופונית מהודרת.

במיטבה החדיש, שקירותיו מצופים עץ אלון, מבשלת חיה מאכלים שונים. אמו של אמיל לימדה אותה את תורת הבישול הערבי. אפשר להתכבד אצל חיה בארוחת ערב אירופית או בארוחה מיוחנית טיפוסית.

הכל לפי מצב-הרוח. צוחקת חיה, אמיל אהב כימעט את כל מה שאני מבשלת בשבילו. במשך הזמן פיתחנו לעצמינו מאכלים פרטיים משלנו. אני כבר למדתי לבשל את כל המאכלים הטיפוסיים לחגים הערביים.

בערב הנוכה אכלנו סופגניות ושתינו סחלב חם. השילוב היה מצויני. שני בניהווג הם אנשי-ספר. חיה היא

חיה כיום

הגישה לחיים בצורה חילונית

תסריטאית שהמירה את עיסוקה בכתיבה ובעבודה כחנות-ספרים בעיר התחתית. אמיל הוא העורך הראשי של הירחון הערבי לענייני תרבות אל-ג'דיד ("החדש"). את עיקר זמנו החופשי הוא מקדיש לכתיבת ספרים, העוסקים בבעיות הדוקטוריות במדינת-ישראל. סיפורו האחרון שיצא לאור

עוסק בשורשי הבעיה הפלסטית. תומא הוא גם חבר פעיל במפלגה ה-קומוניסטית. הוא עוסק מאוד בהרצאות, ובסימפוזיונים ובכתיבת מאמרים פולמיטיים.

השנים הפוריות

במוסקוה

היה יום של השניים עברו עליהם ב-הרבה טיולים ובבדורים. במיסגרת עבודתו כמדען, הרבה תומא לטייל בעולם. את עבודת הדוקטורט שלו עשה במוסקוה. שם גם למדה חיה את מיקצוע התסריטאות.

השנים במוסקוה היו הפוריות ביותר שלנו. מספר תומא, היינו במוסקוה שלוש שנים, והרגשנו שם בבית. הגעתי למוסקוה אחרי ש-1960 פגשתי בוועידת מיוזרחנים ברית-המועצות, בכמה מיוזרחנים סובייטים שהתיידדתי איתם מאוד.

הם הציעו לי לבוא ולעשות במוסקוה מחקר על התנועה הלאומית ערבית בתקופה המודרנית. קיבלתי את ההצעה בהתלהבות.

חיה ואני נסענו למוסקוה ב-1965, ונשארו שם שלוש שנים. היא למדה רבות עבדה שם כתסריטאית, ואני עסקתי בעבודת הדוקטורט שלי. יצרנו לעצמנו מעגל חברתי רחב, שהיה מורכב, בעיקר, מסטודנטים. הבית שלנו הפך מרכז של כל הנישואים באזור.

מבחינה תרבותית קיבלנו שם המון הרבינו ללכת להופעות בלט, לאופרה ו-להצגות-תיאטרון. שנינו התפתחנו שם מאוד. אבל ידענו כל הזמן שהדבר הוא זמני, ושהבית שלנו הוא בישראל, ולא בשום מקום אחר. למרות שהרגשנו שם בבית, היינו אזרחים סובייטים לכל דבר, לא חשבנו לרגוע על השתקעות במוסקוה. כשחזרו השניים ארצה, התחילה חיה לחפש עבודה כתסריטאית. לא מצאתי מי שיעסיק אותי. היו להם הרבה תירוצים, אבל אני ידעתי שלא אקבל עבודה מפני שאני נשואה לקומוניסט ערבי. השלמתי עם העניין. זה היה החלק הפחות-נעים שעליו הייתי חייבת להתפשר, כשהחלטתי לקשור את חיי בחיינו של אמיל.

החבר הכי

טוב שלי

אמיל זכירה שני בנים, אייל ה- בכור (28) ומיכאל הצעיר (25).

הרבה אנשים ראו בשאלת החינוך של ילדינו את אחת הבעיות הקשות ביותר שאיתן נצטרך להתמודד. אבל אנחנו לא ראינו בעייתיות מיוחדת בנושא זה, מס' בירה היה.

אנחנו ניגשים לחיים בצורה חילונית. הקפדנו לתת לילדים חינוך אנושי וגישה חברתית נכונה. עשינו זאת דרך האווירה שנוצרה בבית. הרבה ספרים, הרבה תרבות, חגגנו את רוב החגים, יהודיים וערביים. לא מהאספקט הדתי שלהם, אלא אימצנו את האלמנטים היפים שבהם.

לי ולאמיל מיטען תרבותי שונה, אבל שנינו שאפנו להעניק לילדים שלנו חינוך לאתנת-האדם וראייה חברתית מוסרית צר-דקת.

נתנו לכל אחד מהילדים לבחור את דרכו שלו בחיים, לעשות בעצמו את החלטה לכאן או לכאן. אנחנו לימדנו אותם את שני הצדדים. נקודת-המוצא שלנו היתה שאנחנו קודם כל ישראלים.

ואכן, שני הילדים פנו כל אחד לאפיק שונה. אייל הבכור הוא ישראלי-יהודי. לפני שנים אחדות נשא יהודיה גרמנית, ועבר לגור בברלין המיוחנית. כיום הוא אב לשתי בנות.

ואילו מיכאל, מיקי" כפי שהוא מכונה בפי הוריו, מגדיר את עצמו קודם כל כישראלי, אך ההזדהות שלו היא עם הערבים. הוא בחר להגדיר את עצמו כיש-ראלי-ערבי. הוא ביקר תחילה בגן-ילדים יהודי, אבל בחר ללכת לבית-ספר ערבי. הוא הרגיש שם נוח יותר, אומרת חיה.

שם היה לו יותר קל מבחינה חברתית. אנחנו לא כפינו עליו דבר, כיבדנו את ההחלטה.

מיקי למד בבית-הספר לדבר ערבית שוטפת, לפעמים, כשאנחנו יושבים שלושה-תנו - אמיל, מיקי ואני - הוא עובר, מבלי לשייב לב, לדבר בעברית כשהוא פונה אלי, ובערבית כשהוא פונה לאביו. זה היה מצחיק מאוד בהתחלה, עכשיו כבר התרגלנו.

כשסיים מיכאל את לימודיו בבית-הספר הערבי, נסע לגרמניה ולמד שם ציור, כשחזר ארצה, בתום לימודיו, אורגנו עבדו רוב כמה תערוכות בחיפה.

חיה עוסקת אף היא לפעמים באמנות. היא יוצרת דמויות וכדים מקרמיקה. אני חי לי בין שני אמנים, ומקבל מהם את השראה. מתייך תומא. לי כימעט אין זמן לעסוק במשהו שאינו קשור באופן ישיר לעבודתי.

כימעט ואין לי תחביבים. אני מאוד אוהב את שפה, וכשיש לי מעט זמן פנוי אני הולך לטייל בעיר, או יורד לחוף.

אמיל וחיה מבלים הרבה משעותיהם הפנויות ביחד. הם בנו לעצמם חדר-עבודה משותף, שחיה ריהטה אותו בטובי-טעם. את הערבים שלהם הם מעבירים בשוחות ארוכות ובעבודה בצוותא.

אני מאושר בחיי. חיה היא האשה הטובה ביותר עבורי. כיום, אחרי 28 שנות-חיים משותפות, ברור לי לגמרי שעשיתי את הצעד הנכון.

החיים שלנו הושתחו על הרבה הבנה ואמון הדדי, והצלחנו לרקום לעצמנו מערכת-יחסים שהצליחה להתמודד בכל הקשיים שעמדו לפנינו.

אמיל הוא החבר הכי טוב שלי, אך מרת חיה. מעולם, לאורך כל הדרך, לא חשתי שטעיתי. אני גאה מאוד במערכת-היחסים שלנו, בילדים שלנו.

קשה לומר שלא היו קשיים. אבל לאיזה זוג נשוי אין קשיים?

איילת דקל

יער לפיצוץ יוגר טיול עם הנשים

המיטען שנועד לפוצץ את

המכונית נפל על הכביש

המפוצצים לא מצאו

אח מכוניתו של זיגל

השומרים לא האמינו

שהכנופייה כה חובבנית

התפוצצים השלוחתיים

מיטען הנפץ שהוצמד לתחתית מכוניתו של מיקו לוי, היה אמור לגרום למותו. אולם כתב-האישום נגד הכנופיית המפוצצים מיפו, שהוגש לבית-הדין, מגלה כי המיטען לא התפוצץ. סיבות בלתי ידועות.

מיקו לוי נהג זמן רב במכוניתו, מבלי שידע כלל כי מיטען חבלה עקר מחובר אל תחתיתו. לבסוף נפל המיטען ונמצא על-ידי המיטען מונח על הכביש. במשך חודשים לא ידעה המיטען מה פשרו של מיטען זה. רק כאשר נעצרו החשודים בפיצוץ ונחקרו, פוענח סוד המיטען. מכוניתו של מיקו לוי, האבא למשה מחוז תל-אביב, שם בדקו אותה אנשי המעבדה לזיהוי פלילי (מו"פ), והם אכן גילו סימנים, המצביעים על כך שהמיטען היה מחובר לתחתית המכונית. כתב-האישום נגד המפוצצים הוא אחד המזעזעים ביותר בתולדות המישפט בארץ. מפורטים בו 14 מעשירי-צד, ניסיונות לרצח ותכנוני-רצח, המיוחסים לחברי הכנופייה.

אולם יחד עם זאת מגלה כתב-האישום, שהוגש לבית-הדין ב-3 בדצמבר 1980 במלאת שנה לרצח דויד שולמן, כי הפיצוץ הוכנו באופן פרימיטיבי ופשוט לחלוטין. חלקם של המעשים המיוחסים לכנופייה, שביצועיה תוארו בעבר על-ידי המיטען כמתוחכמים ביותר, גבלו אפילו בשלומיאליות ממש. כך עולה מכתב האישום, כי בנוסף למיטען-הנפל במכוניתו של מיקו לוי, הניחו הנאשמים שלושה מיטעני-חבלה ממולכדים בזה אחר זה במכוניתו של משה דושי. האחרון שבהם קטל את בעל המכונית.

כתב-האישום מייחס לנאשמים כוונה לפוצץ את מכוניתו של ראש מחלק הקיר רות-מירמה-הונאה במטה הארצי, תתי-צב בנימינין זיגל. אולם חרף כל המאמצים לא יצאה תוכניתם של המפוצצים אל הפועל. הסיבה מדהימה בפשטות: הם לא הצליחו למצוא את מכוניתו של זיגל. לבית-הדין מישפט המחוזי בתל-אביב הוגשו למעשה שני כתב-אישום בפרשת הפי-צוים. העיקרי שבהם הוא נגד מוחמד שניר בן ה-41, מי שמתואר כמנהיג ה-כנופייה, ומוחמד טורק בן ה-29, שניהם מיפו. בכתב-אישום זה מוזכרים גם שני נאשמים אחרים - בסאם מחאג'נה בן ה-27 מאב-אל-תחם והסן כחיל בן ה-25 מיפו. אולם נגדם הוגש כתב-אישום נפרד, המבוסס על כתב-האישום העיקרי.

פרשה זו פורסמה לראשונה מעל דפי העולם הזה (2248).

מפוצץ טורק

החפושט!

חסן כחיל ערך הסכם עם פרקליטות המחוז, שלפיו יישמש במישפט עדי-מדינה נגד שאר הנאשמים. האישום נגדו הוגש באופן פורמאלי בלבד, כדי שאפשר יהיה לעצור אותו עד תום ההליכים המישפטיים, וכדי להבטיח שימסור את עדותו תמורת ביטול האישום נגדו. כפי שסוכם מראש, כל הנאשמים נעצרו עד תום ההליכים. בסאם מחאג'נה שיתף פעולה עם חוקריו ומסר הודאות מפורטות במישפטה. מוחמד שניר ומוחמד טורק, לעומת זאת, סירבו לומר דבר, מלבד חזרה על הטענה כי הם הפים מפשע. הפרקליטות מתכוונות להביא להשפעתם על סמך עדויותיהם של כחיל ומחאג'נה. לכתב-האישום נגדם מצורפות גם 140 קטשות. שהוקלטו במהלך החקירה - רובן בשפה הערבית - ועדויותיהם של 110 עדי תביעה. למרות המעשים החמורים ביותר המפורטים בכתב-האישום, מעוררים התיאורים שבו גיחוך, לפעמים עד כדי צחוק. הקורא בכתב-האישום מתקשה להאמין כי חבורה פרימיטיבית זו, הצליחה להביא למותם של ארבעה אנשים ולפציעתם ונכותם של רבים נוספים, מבלי שהמיטען הצליח לתופס במשך חודשים ארוכים. זהו קטעים נבחרים מתוך כתב-